

Till Kulturnämnden

Svar på skrivelse från Madeleine Sjöstedt m fl (FP), Cecilia Brink m fl (M) och Inga-Märta Fröman (KD) angående hantering av digitalt material vid stadens institutioner

Förvaltningens förslag till beslut

att godkänna Stockholms Stadsmuseums och Stockholms Stadsarkivs förslag till inriktning för publicering av digitaliserat material på Internet.

Björn Jordell
Stadsarkivarie

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Sammanfattning

Kulturnämnden har gett Kulturförvaltningen/Stockholms Stadsmuseum och Stadsarkivet i uppdrag att ta fram en policy som underlättar användande av bilder tillgängliga på Stadens webbplatser.

En ökad grad av digitalisering och registrering i databas leder till att stadens medborgare i större utsträckning kan ta del av stadens samlingar. Tillhandahållande/publicering av digitala/digitaliserade fotografier och annat material som på olika sätt berörs av upphovsrättsliga aspekter, skall ske med tydligt angivande av under vilka villkor materialet i fråga kan användas. Märkningen föreslås anknyta till det internationella licenssystemet Creative Commons. Materialet ska tillhandahållas så enkelt och användarvänligt som möjligt.

Ärendet

I skrivelse daterad 12 maj 2009 gav Madeleine Sjöstedt mfl (fp), Cecilia Brink m.fl (M) samt Inga –Märta Fröman (KD) Kulturförvaltningen och Stadsarkivet i uppdrag att skapa en policy för hur bilder och annat material som finns på stadens olika webbplatser får användas, och hur användandemöjligheterna kan tydliggöras med text och symboler som är begripliga för användare som inte kan svenska. Målet med policyn ska vara att göra det så enkelt som möjligt för alla att använda stadens digitala samlingar.

Ärendets beredning

Stadsmuseet och Stadsarkivet förvaltar omfattande bestånd av fotografier och annat mycket efterfrågat material som genom digitalisering och spridning via internet nu görs tillgängligt för allt fler medborgare. Fokus i beredningen av ärendet har helt legat på detta material i och med att det genom sin bredd rymmer samtliga de aspekter som är kopplade till en publicering och därmed relaterade begränsningar: sekretess, PUL , äganderättsliga och inte minst upphovsrättsliga.

I ett första steg har materialet och dess nuvarande tillgänglighet inventerats och definierats. I en omvärldsanalys har andra aktörers metoder för och förhållningssätt till publicering studerats, liksom den pågående och omfattande diskussionen rörande webbpublicering.

Dessutom har en närmare studie av licenssystemet Creative Commons gjorts med fokus på systemets tillämpbarhet på det material Stadsmuseet och Stadsarkivet förvaltar. I det sammanhanget har Mathias Klang, upphovsrättsjurist och ordförande i Creative Commons Sverige, fungerat som rådgivare.

Ytterligare underlag har hämtats ur Museiutredningen *Kraftsamling* (SOU 2009:15), Bilaga 5, Policy och rekommendationer för webbpublicering liksom ur dialog med Stockholmskällans samordnare och med representanter för andra bildsamlande institutioner i Stockholm, särskilt Nordiska museet och Spårvägmuseet.

Stadsmuseets och Stadsarkivets synpunkter och förslag

Stadsarkivet och Stadsmuseet har tydliga gemensamma nämnare i sina respektive kulturarvsuppdrag: att förvalta och säkra de förvarade handlingarnas, bildernas och föremålets autenticitet, och bevaka att information rörande proveniens, kontext etc inte förvanskas eller går förlorad. Vid webbpublicering är det därför viktigt att materialets metadata, dvs den historiska och tekniska informationen om bilden, är säkrad.

Digitaliserade fotografier och annat material ska vid publicering på internet kopplas till tydlig information kring vilka villkor den publicerade bilden mm kan återanvändas avseende vidareanvändning; mångfaldigande, spridning, bearbetning etc. Material ska tillhandahållas så enkelt och användarvänligt som möjligt.

Kategorier av digitaliserat material

Beredningen av ärendet har urskiljt och identifierat ett antal övergripande genrer eller kategorier av material, med utgångspunkt i möjligheterna att publicera och använda materialet:

- **Allmänna och offentliga handlingar** enligt Tryckfrihetsförordningen (TF), som på grund av ålder eller informationsinnehåll inte omfattas av vare sig upphovsrättslagstiftningen, SekL eller PUL.
- **Allmänna och offentliga handlingar**, t ex fotografier och ritningar mm som ingår i en offentlig verksamhets arkiv, som också omfattas av upphovsrättslagstiftningen. Rätten att få ta del av dessa handlingar är också garanterad i TF, men för vidare publicering eller annat användande gäller dock upphovsrättslagstiftningens begränsningar.
- **Enskilda handlingar**, t.ex. fotografier och andra handlingar tillkomna eller insamlade i enskild verksamhet (föreningar, företag, privatpersoner etc) och som ingår i enskilda bestånd, samlingar, arkiv mm. Materialet har lämnats över för förvaltning och förvaring till Stadsmuseet respektive Stadsarkivet. Upphovsrätten har löpt ut, eller dess ekonomiska del har överlåtits till Stadsmuseet/Stadsarkivet enligt avtal med överlämnaren av handlingarna.
- **Enskilda handlingar**, t.ex. fotografier och andra handlingar tillkomna eller insamlade i enskild, ej offentlig verksamhet (föreningar, företag, privatpersoner etc) och som ingår i enskilda bestånd, samlingar, arkiv mm. Materialet har lämnats över för förvaltning och förvaring till Stadsmuseet respektive Stadsarkivet. Upphovsrätten har *inte* löpt ut och/eller

- Stadsmuseets/Stadsarkivets användande begränsas i avtal med överlämnaren, alt. har inte reglerats.
- **Konstverk** som ägs av staden och som digitaliserats, d v s avfotograferats, och är möjliga att publicera på internet. Upphovsrätten omfattar här i första hand det avbildade konstverket. Ett tillhandahållande kan underlättas genom att Stockholms stad tecknar ett generellt avtal med BUS (Bildkonst Upphovsrätt i Sverige).

Licenser/märkning

Creative Commons (www.creativecommons.org) är ett idag internationellt etablerat och vida spritt licenssystem för märkning av digitalt publicerad information. Med hjälp av symboler anges i vilken utsträckning och på vilket sätt bilder, texter mm får användas.

CC är utvecklat framförallt för att hjälpa enskilda fotografer, amatörer och professionella, att beskriva hur deras bilder får användas och spridas på internet. Symbolerna är bara till viss del tillämpbara på ett institutionellt tillhandahållande. Äldre fotografier, där skyddstiden gått ut (70 år efter fotografens död), är inte upphovsrättsskyddade enligt lag och bör därför inte märkas med symboler som indikerar detta. Däremot skall det tydligt framgå att fotografiet och uppgifterna om det utgör en del av vårt gemensamma kulturarv. Stadsmuseet och Stadsarkivet kommer därför att utveckla symboler som kan komplettera CC:s nuvarande licenssystem.

Tillämpning av inriktningsbeslutet

Policy

Inriktningsbeslutet ska vara ett stöd när det gäller framtagandet av policy rörande möjligheterna att använda digitala bilder och annan information publicerad på stadens webbplatser. Utvecklingen av en policy medför att de olika kategorierna av redan digitaliserat och publicerat materialet skall märkas i enlighet med förslaget samt att registreringsarbete kopplat till pågående och kommande digitaliseringsinsatser kompletteras med de avsedda märkningarna. Härvid bör beaktas att SSM och SSA även publicerar delar av sitt material på andra webbplatser.

Konsekvenser

Webbpublicering ingår som en naturlig del i Stockholms stads verksamhet. Vid förvärv av fotografiskt material, konstnärliga verk och uppdragsfotografering skall alltid avtal om den ekonomiska upphovsrättens (förfoganderättens) olika delar upprättas.

På samma vis bör staden i anställningsavtal reglera medarbetares produktion av material som kan omfattas av upphovsrättsliga aspekter. Det bör i avtalet klart framgå att den ekonomiska rätten till all sådan produktion tillhör Stockholms stad.

-slut-